

Restructurarea obligațiilor bugetare ale marilor datornici în vreme de pandemie și alte masuri fiscale de criza

I. Context: respiro-ul fiscal din 2019

Observându-se rata scăzută de încasare a creanțelor bugetare prin cele două modalități clasice aflate la dispoziția statului – executarea silită și procedurile de insolvență – în 8 august 2019 a intrat în vigoare OG nr. 6/2019 privind instituirea unor facilități fiscale. Cu scopul primordial de a asigura acoperirea cât mai mare a creanțelor pe care contribuabilii le aveau față de bugetul de stat, măsurile din ordonanță au contribuit și la satisfacerea intereselor private: revitalizarea firmelor și evitarea deschiderii procedurii insolvenței prin măsuri de restructurare care să asigure reintegrarea pe piața economică.

Primul capitol din OG nr. 6/2019 ameliorează situația companiilor lipsite de disponibilități bănești și cu datorii bugetare principale (excluzând, deci, dobânzile și penalitățile) de cel puțin un milion de lei, acumulate până la data de 31 decembrie 2018. În categoria acestora sunt incluse orice sume cuvenite bugetului general consolidat, datorate de contribuabili și platitori, existente în evidența organului fiscal central (ANAF și unitățile din subordine) în vederea recuperării: TVA, accize, impozit pe veniturile microîntreprinderilor, pe profit, pe dividende, pe venit, contribuții datorate bugetului de asigurări sociale de stat și fondurilor speciale, taxe și tarife cuvenite instituțiilor publice, amenzi de orice fel, sume acordate statului (lato sensu) prin hotărâri judecătorești definitive.

Dacă cerințele prevăzute de ordonanță sunt îndeplinite, marii debitori bugetari pot beneficia, pe lângă ridicarea dezagrabilelor popriri bancare, de:

- anularea tuturor obligațiilor fiscale accesorii – care pot ajunge, prin trecerea unui interval mare de timp, să le depășească pe cele principale;
- plata eşalonată a debitului principal pe o perioadă de până la maximum 7 ani, conform unui grafic de plată agreeat de organele fiscale. Respectarea acestui grafic presupune ca nu vor mai curge accesorii pe toată perioada de restructurare;
- anularea a până la jumătate din debitele principale => dintr-o datorie de un milion de lei se poate „șterge” suma de 500.000 lei;
- stingerea obligațiilor bugetare principale prin darea în plată a unor imobile ori prin conversia în acțiuni.

Candidații ideali pentru aceste facilități trebuie, printre altele, să se afle în dificultate financiară, dar nu în insolvență, și să nu îndeplinească cerințele pentru a beneficia de eşalonarea la plată reglementată de Codul de procedură fiscală (i.e. să nu poată constitui garanțiile prevăzute de lege).

Inițial, pentru a declanșa procedura necesară în vederea obținerii acestor avantaje, firmele interesate trebuiau să depună o notificare la organele fiscale competente până la data de 30 septembrie 2019. Acest termen a fost prorogativ succesiv pentru 31 octombrie 2019 și 31 martie 2020, urmând ca, prin OUG nr. 29/2020 privind unele măsuri economice și fiscal-bugetare, el să fie amânat până la 31 iulie 2020.

II. Restructurarea afacerilor în vreme de pandemie

Trăim vremuri în care, de la nivel înalt, suntem avertizați că șocul economic al pandemiei va fi mai puternic decât cel al crizei din 2008 și că statele care își imaginează că revenirea se va produce rapid își fac iluzii deșarte. În cel mai bun caz, putem spera la un scenariu în forma de „U” – o cadere treptată urmată de o revigorare așezată – însă trebuie luate deciziile care e nevoie pentru a evita un „L” – o prabușire abruptă și îndelungată.

În aceste condiții, după îndelungi analize, dezbateri și comunicate de presă, Guvernul a publicat, în 21 martie, OUG nr. 29/2020 prin care a materializat o mică parte din promisiunile făcute și din măsurile necesare a fi adoptate într-o astfel de situație cu adevărat urgentă. Modificările aduse în privința restructurării afacerilor pot fi rezumate astfel:

1. până în 31 iulie 2020, persoanele juridice care au acumulat, până la sfârșitul anului 2018, datorii bugetare de cel puțin un milion de lei pot depune la organul fiscal competent o notificare prin care să-și exprime intenția de restructurare;
2. până în 30 octombrie 2020, companiile trebuie:
 - să întocmească, apelând la un expert, un plan care să prevadă măsurile de restructurare pe care înțeleg să le adopte; de pildă, restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social ori restrângerea activității prin valorificarea parțială a activelor deținute;
 - să întocmească, tot prin intermediul unui expert, o analiză din care să rezulte performanța superioară a achitării datoriilor prin metoda restructurării față de executare silită/insolvență (testul creditorului privat prudent);
 - să achite toate obligațiile bugetare scadente în perioada 01 ianuarie 2019 – 30 octombrie 2020;
 - dacă se dorește și anularea unei părți din debitul principal, este necesară achitarea unui procent corespunzător din acesta, astfel: pentru anularea a până la 30% din debit, trebuie achitat 5% din acesta; pentru anularea unui procent situat între 30 și 40% din debit, trebuie achitat 10%, iar pentru anularea unei părți de 40 – 50% din debit, trebuie achitat 15% din valoarea acestuia.

Pentru companiile cu datorii bugetare de cel puțin un milion de lei la sfârșitul anului 2018, care nu urmează demersurile prevăzute de OG nr. 6/2019 pentru a-și asigura restructurarea activității, organele fiscale au obligația legală de a solicita deschiderea procedurii insolvenței.

III. Alte instrumente fiscale de protecție a persoanelor fizice și juridice

Pe lângă prelungirea posibilității de restructurare a afacerilor, alte măsuri de relaxare fiscală aduse de OUG nr. 29/2020 sunt:

- amânarea termenului de plată a primei rate din impozitul pe clădiri, terenuri și mijloacele de transport până la 30 iunie 2020 inclusiv. Plata integrală a impozitelor anuale până la acest termen se recompensează cu o bonificație stabilită de consiliile locale (în principiu 10%);
- pentru obligațiile fiscale scadente începând cu 21 martie 2020 și neachitate până la expirarea unui termen de 30 de zile de la încetarea stării de urgență nu se datorează dobânzi și penalități de întârziere;
- datoriile fiscale acumulate începând cu 21 martie 2020 nu reprezintă obligații fiscale restante și, ca atare, nu se înscriu în cazierul fiscal;
- se suspendă ori nu încep măsurile de executare silită prin poprire a creanțelor bugetare, cu excepția celor

provenind din hotărâri judecătorești definitive pronunțate în materie penală. Bancile trebuie să aplice această măsură fără vreo formalitate din partea organelor fiscale – conduita pe care trebuie să o adopte, credem noi, și în situația măsurilor asigurătorii.

S-a renunțat la amânarea termenului de depunere a declarațiilor fiscale, însă Ministerul Finanțelor Publice și ANAF ne asigură că toate cazurile excepționale și argumentate de întârzieri în depunerea declarațiilor vor fi tratate cu toată deschiderea și indulgența permise de lege.

Sperăm că discuțiile pe care conducerea ne încredințează zilnic ca le poartă cu sectoarele puternic afectate de pandemie să conducă și la înlesniri fiscale vremelnice mai îndrăznețe, cu aplicabilitate, de pildă, în materia TVA-ului la a cărui plată erau obligate, până în 25 martie, persoanele cu perioada fiscală lunară care au facturat, în luna februarie, servicii prestate ori produse livrate; sunt obligate, până în 25 aprilie, persoanele obligate trimestrial la plata TVA, pentru toată activitatea facturată în anul curent.